

DÉRYNÉ AJÁNLÓ

A filmet elsősorban olyan középiskolásoknak ajánlanám, akiket érdekel a színművészet, a történelem és a filmipar is. Persze, kétség sem fér hozzá, az idősebb generációk talán még inkább értékelné tudják majd. Fekete-fehérben élvezhetjük a technika csodáit, tekintve, hogy 1951-ben készült az alkotás. Nagyon pontos képet kaphatunk a 19. századi ember életéről, és arról, hogyan befolyásolta a Habsburg elnyomás a mindennapokat. Láthatunk a német nyelvvel küszködő magyarokat, kitzsított, nincstelen vándorszínészeket, felvidításra szoruló parasztokat és szebbnél szebb díszruhákban tündöklő nemeseket.

Rendkívül tetszett, hogy olyanok is könnyedén megérthetik a filmet, akik nincsenek tisztában a történelem ezen szakaszával. A probléma határozottan ismertette volt és mindenki számára egyértelművé vált: a magyar emberek nem akarnak mást, csak egy hangot, melyen ők is megszólalhatnak a saját hazájukban. Nem akarják tovább tűrni a teljes elnyomást. Déryné Széppataki Róza (Tolnay Klári) jellemfejlődése is rendkívül látványos. Az elején még csak a sikert hajszoló leányból a végére olyan nő lett, aki a népért játszott. A színésznő pályáját, sikereit, harcát a nemzeti kultúráért mutatja be a film. A személyes történet még szimpatikusabbá teszi a címszereplőt (a történet eleji csalódása után jó boldognak látni).

Rengeteg új ismerettel gazdagodhatunk a film által. A történelmi háttér, pl. elég csak azokra jelenetekre gondolnunk, amikor élénk tárják, milyen fényűző pompában mulatott a magyar és az osztrák nemesség. A színjátszás kulisszák mögötti világába is betekintheünk. Láthatjuk, ahogyan Katona József (Molnár Tibor)előáll a Bánk bán ötletével, ahogy azt is, milyen üdvözlőfogadja őt színésztársai részéről, a mű felolvasásakor. Az is meghatározó, hogy a falvak lakói is rajongással hallgatták a színtársulat szinte összes előadását. A kor jeles színészei játszanak, Bacsó Péter és Békeffy István forgatókönyve alapján rendezte Kalmár László. Főbb szereplők még: Sárdy János, Básti Lajos, Szabó Sándor, Rajnay Gábor, Turay Ida, Gózon Gyula.

Ez a mű a magyar dráma kialakulásának és a Magyar Nemzeti Színház megszületésének története, melyben az egyik vezető szerepet töltötte be Déryné. Tökéletesen reprezentálja a korszakra jellemző tulajdonságokat, a mentalitást és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc előszelét.

Filmtörténetileg, a sematizmus korából való alkotás, amikor az alkotók irodalmi adaptációkat (itt életrajzi) vittek vászonra, így megkerülve a cenzúrát.